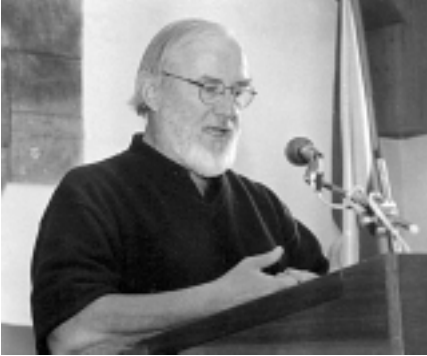

Spisovatel Robert Stone v aule FF UP

V druhém dubnovém týdnu se konal 10. festival spisovatelů Praha, kterého se zúčastnili spisovatelé z USA, Velké Británie, Řecka, Izraele, Číny a Kanady. Všichni tři účastníci z USA byli přední autoři (W. Styron, S. Sontag a R. Stone). R. Stone (ročník 1937) navštívil naši republiku poprvé v létě 1989 a tehdy ho zaujali jak Češi, tak Praha. Proto asi letos chtěl poznat více, a tak se na dva dny z Prahy uvolnil a zajel autem amerického velvyslanectví do Olomouce a Brna. Byl jediný z festivalových spisovatelů, kdo tak učinil. Již proto by si byl zasloužil šot od olomoucké televize, ale ta na pozvání nereagovala. Stone je totiž méně slavný než Styron, napsal pouze pět románů, z nichž dva byly zfilmovány (jeden, s Paulem Newmanem, byl uveden před čtvrtstoletím i u nás), a za literaturu nedostal

Dokončení na str. 4

Foto -tj-

Česká republika má fantastickou mládež, tvrdí belgický ekonom

Ve dnech 12. a 13. 4. se setkal se studenty nederlandistiky FF UP P. Vanduyfhuys (na snímku), pracovník Obchodní a hospodářské komory v Haalle-Vilvoorde, vlámském předměstí Bruselu. Tato soukromá organizace udržuje kontakty s deseti partnerskými univerzitami v postkomunistických státech střední

První mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami

V úterý 11. 4. 2000 uspořádala Katedra speciální pedagogiky PdF UP 1. mezinárodní konferenci k problematice osob se specifickými potřebami. Konference byla určena nejen učitelům a vychovatelům různých stupňů a typů škol, ale také pracovníkům působícím v oblasti zdravotnické, poradenské, terapeutické a sociální pomoci osobám se specifickými potřebami, a to ze sektoru státního i nestátního.

Dopolední plenární zasedání zahájil v předplněné aule PdF UP vstřícnými slovy děkan PdF UP doc. J. Šteigl, CSc. Poté vedoucí Katedry speciální pedagogiky PdF UP doc. L. Ludíková, CSc., přivítala všechny přítomné, včetně vzácných hostů ze sousední Slovenské republiky, ale také z Maďarska, Nizozemského království a z USA.

V průběhu jednání konference zaznělo na třicet příspěvků, které se těšily velkému zájmu přítomných, mezi nimiž nechyběli ani odborníci příbuzných oborů a disciplín a studenti, kteří zaplnili i přilehlé prostory.

Referáty M. D. Reismany (USA), V. Lechty (Slovenská republika) a dalších neunikly pozornosti tisku a televize.

Po polední pauze pokračovalo jednání konference ve čtyřech paralelních sekcích.

Sekce kreativní terapie řízená doc. M. Valentou, Ph.D., byla workshopem, pro velký zájem realizovaným ve dvou skupinách pod vedením M. D. Reismany a E. Szaudera. Nosnými tématy byly vývojové proměny v dramaterapii a drama ve speciální pedagogice.

Sekce zaměřená na problematiku narušení plynulosti řeči byla moderována doc. A. Peutelschmiedovou, Ph.D. Hlavním řečníkem zde

byl prof. V. Lechta, CSc., vedoucí Katedry logopedie PdF UK v Bratislavě. Spolu se svou mladou spolupracovnicí H. Lacikovou seznámil přítomné s aktivitami slovenské balbutologie.

PaedDr. L. Marek, CSc., ředitel ZŠ pro děti s vadami řeči v Olomouci-Sv. Kopečku, pojednal o projekci narušení plynulosti řeči do školské problematiky.

Dokončení na str. 5

Vernisáž v Galerii Zbrojnice

Pod záštitou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., byla v pátek 14. 4. v Galerii Zbrojnice (Informační centrum UP) slavnostně zahájena výstava Konkretistický arzenál. Výstavu, na které se autorsky podíleli členové olomouckého Klubu konkretistů 2 – L. Daněk, V. Havlík, P. Herynek, J. Krtička, Z. Kučera, V. Pospíšil a D. Puchnarová, uvedl prof. Z. Kučera, o tvorbě členů klubu promluvil prof. A. Pohribný (na snímku).

Další informace viz *Pozvánka na výstavu...*, str. 2.

-red-, foto -tj-

Toto číslo Žurnálu UP vychází s přílohou věnovanou program Sportovního dne UP, který pořádá 3. 5. 2000 Fakulta tělesné kultury UP.

-red-

Z obsahu:

Studentská konference na LF UP ... 2
Pro zájemce o potápění ... 3
Otázka pro doc. J. Schulze, CSc. ... 3
Pocta Ch. Merrillovi ... 4
Pedro Calderón de la Barca
opět na scéně ... 4
Třicet pět let s umělou ledvinou ... 5
Z galerie olomoucké univerzity (V) . 7

Dokončení na str. 3

Foto -tj-

Zprávy, informace, oznámení

Přednáškový cyklus prof. Wolfganga Kluxena

Ve dnech 2. – 5. 5. 2000 pořádá Kabinet pro studium dějin filozofie středověku a renesance při Katedře filozofie FF UP již XXII. *hebdomades philosophicae olomucenses*. S cyklem přednášek a seminářů nazvaných *Grundriss einer Epoche: Philosophie im Lateinischen Mittelalter (Vývoj filosofie v latinském středověku)* vystoupí prof. W. Kluxen, Dr. h. c. mult., z Albertus-Magnus-Institut v Bonnu (SRN), přední odborník na středověkou filozofii. Přednáškový cyklus proběhne na Katedře filozofie FF UP, Křížkovského 12, v posluchárně 117 (přednášky: 10–12 hod., semináře: 14–16 hod.), překlad je zajištěn. Všichni zájemci o danou problematiku jsou srdečně zváni.

-net-

Pozvánka na koncert

Ve čtvrtek 4. 5. 2000 v 19 hod. se v sále Reduta v Olomouci uskuteční jedinečný koncert E. Randové, J. Svěceného a P. Dopity.

Cena vstupenky je 150 Kč.

Zájemci mohou získat lístky na kont. adrese: M. Hradec, Katedra rekreologie FTK UP, tel. 563 6254, e-mail: Hradec@ftknw.upol.cz; R. Vačurová, tel. 563 6264.

-red-

Studentská konference na LF UP

Spolek mediků LF UP a LF UP pořádají v úterý 25. 4. 2000 od 9 hod. XXXIII. konferenci *studentské vědecké činnosti*, která proběhne v posluchárně TÚ LF UP. Konferenci zahájí prof. J. Mačáková, CSc., úvodní slovo přednese prof. R. Zahradník, DrSc., předseda Akademie věd ČR. Bližší informace lze získat na adrese: licenik@tunw.upol.cz.

-red-

Jen několik řádků

Podmínka akademické kariéry

Proč všude ve světě i u nás závisí akademický postup tak velice na vědecké činnosti doložené publikacemi? Účelem vysoké školy je zprostředkovat přenos poznatků a metod rozvíjejících se věd do didaktického systému, nabídnout jejich racionální výběr a porozumění mladé generaci budoucích lékařů, chemiků, učitelů atd. Tento transfer poznání může uskutečnit bez šumu a deformací pouze pedagog, který sám vědět něčím původním přispívá. Ideální je, vyučuje-li obor, v němž také publikuje, a přijímá-li jeho práce do svých časopisů mezinárodní odborná komunita. Studenti to zpravidla hned poznají, takový pedagog probouzí svým vědeckým zaujetím u posluchačů zájem a úctu.

Učitelé bez zkušenosti z vědecké a výzkumné práce by ohrozili vzdělávací systém vysokých škol zaostáváním a fossilizací. Předávali by jen to, co se kdysi naučili, každý rok stále totéž... Mezi stavem světové vědy a obsahem lokální výuky by tak vznikla propast hroící vysoké škole pádem do provincialismu se vším, co tento pojem obsahuje. Vedení ministerstva, vysokých škol a také naši univerzity a jejich fakult si to jasně uvědomuje a snaží se udržovat mezi výzkumem a výukou dynamickou rovnováhu podle způsobů dobrých zahraničních vysokých škol.

Vědecká a výzkumná činnost je tedy nutnou podmínkou práce vysokoškolského pedagoga již z preventivních důvodů – aby nenastala situace podobná té, kdy o lásce poučuje eunuch.

M. Hejtmánek

Akademické informační centrum na WWW

Akademické informační centrum je společný projekt *Open Society Fund Praha a Vzdělávací nadace Jana Husa*, který chce přispět k trvalému zapojení ČR do mezinárodní akademické spolupráce. Slouží vysokoškolským učitelům a studentům a všem, kteří chtějí získat informace o studiu, výzkumu a stážích v zahraničí; cizincům poskytuje informace o možnostech studia v České republice. Informuje o programech jiných nadací a grantových organizací (včetně databáze stipendií a vzdělávacích programů) a o problematice neziskového sektoru. Součástí centra je knihovna obsahující cizojazyčnou literaturu v humanitních oborech včetně elektronického katalogu knihovny FF MU.

Na internetové adrese <http://www.ecn.cz/aic/czech/offer.htm> nebo na webových stránkách UP (stránky pracovišť) najdete informace o historii a současnosti AIC, seznam publikací, seznam nabídky programů (studium v zahraničí, finanční podpora, letní prázdninové brigády v zahraničí, testy, novinky pro studenty aj.). AIC nabízí také poradenství při výběru školy, katalogy zahraničních univerzit, adresy vysokých škol ve 175 zemích světa, univerzitní a fakultní bulletiny aj.

Akademické informační centrum sídlí na adrese Radnická 8, 663 35 Brno, tel. 05/42 21 23 14, e-mail: janhus@janhus.anet.cz.

-red-

Pozvánka na výstavu Konkretistický arzenál

Klub konkretistů 2 – Olomouc vznikl v roce 1999 jako skupina názorově si velmi blízkých výtvarných umělců, jejichž tvůrčí postupy rozvíjejí myšlenky významného mezinárodního výtvarného hnutí 60. let – *Klubu konkretistů* a navazují na ně (viz A. Pohribný, *Klub konkretistů*, Kant, Praha 1997). Členy Klubu byli přední čeští představitelé geometrických a konkretistických tendencí té doby, například Václav Cigler, Jiří Hilmar, Dalibor Chatrný, Radoslav Kratina, Zdeněk Kučera, Eduard Ovčáček a další včetně řady zahraničních hostů (Antonio Calderara, Richard Paul Lhose, Francois Morellet, Lev Nusberg, Bridget Riley atd.). Aktivitu původního Klubu byly však v důsledku politicko-kulturní situace v 70. a 80. letech u nás zdušeny a znovu byly obnoveny až v roce 1997, kdy pečl prof. Arsená Pohribného, teoretika a vůdčí osobnosti Klubu, došlo k oživení činnosti Klubu pod novou hlavičkou *Klub konkretistů 2*.

Do *Klubu konkretistů 2 (KK 2)* byla v letech 1997–1999 přijata řada nových členů, převážně z mladší a nejmladší generace, a postupně se dnes začíná dařit obnovovat i zprerhané mezinárodní kontakty. V letech 1997–1999 bylo uspořádáno několik retrospektivních výstav dřívější i současné tvorby dnešních členů KK2 (např. v Alšově jihočeské galerii na Hluboké a v Národní galerii v Bratislavě), které potvrdily životaschopnost KK2 jako otevřeného hnutí mezinárodního rozměru. V současnosti Klub sdružuje víc jak 50 autorů a autorů všech generačních vrstev a jeho činnost je založena především na aktivitě jednotlivých sekcí (Praha, Brno, Olomouc, Ostrava, Bratislava), jejichž činnost přesahuje místo vlastního působení. Olomoucký okruh vznikl na jaře roku 1999 jako projev pozitivní reakce na výstavu zakládajících členů původního Klubu, kterou v repríze (premiéra výstavy se uskutečnila v roce 1997 v Oblastní galerii Vysočiny

Host Katedry germanistiky FF UP

Ve středu 26. 4. navštíví Filozofickou fakultu UP na pozvání její Katedry germanistiky a nederlandistiky prof. P. Demetz z Univerzity v Yale (USA), který zde v 11.30 hod. v posluchárně č. 7 pronese přednášku na téma *Noch einmal: Patočka, Bolzano, Jungmann. Sprachphilosophie im Nationalitätenkonflikt*.

-red-

EDO 2000 v prostorách univerzity

Část programu letošních *Ekologických dnů Olomouc* proběhne také v prostorách UP: 25. 4. se v aule Filozofické fakulty UP uskuteční živé natáčení diskusního pořadu České televize *Na hraně* věnovaného tentokrát aktuálním problémům životního prostředí; o den později, 26. 4. začne v 17 hod. opět v aule FF UP veřejná beseda s hosty konference Společnosti pro trvale udržitelný život (STUŽ) na téma *...a směřujeme k udržitelnému rozvoji*; v úterý 2. 5. pak proběhnou v aule Přírodovědecké fakulty UP dvě besedy, a sice v 17 hod. na téma *Vrátí se vratné láhve* (se zástupci výrobců, obchodníků a prodejců nápojů z olomouckého regionu), ve 20 hod. o výstavbě jaderné elektrárny Temelín s jejími odpůrci i příznivci (*Temelínské pochybnosti*).

-red-

v Jihlavě) uspořádalo na podzim roku 1998 Muzeum umění Olomouc. Členy olomouckého okruhu KK2 jsou Ladislav Daněk, Vladimír Havlík, Pavel Herynek, Jiří Krtička, Zdeněk Kučera, Vladimír Pospíšil a Dana Puchnarová (blíže o autorech viz katalog výstavy).

Hlavním záměrem výstavy *Konkretistický arzenál – Klub konkretistů 2, Olomouc* (Informační centrum UP, Galerie Zbrojnice, Biskupské nám. 1., 14. 4. – 28. 4.; 9. 5. – 18. 5. 2000), uspořádané pod záštitou prof. J. Mačákové, CSc., rektorky UP, je nejen seznámit co nejširší kulturní veřejnost s tvůrčím a myšlenkovým potenciálem dosud nejvyhraněnější výtvarné skupiny – vedle činnosti bývalé fotografické skupiny DOFO – v poválečných dějinách olomoucké výtvarné kultury, ale také, a to především, navázat na zprerhané, historicky dané, vazby ke zdejším geniu loci s vědomím odpovědnosti za jeho šíření i mimo rámec regionu a rovněž tak směrem k nejmladší generaci, jak to naznačuje i samotné složení skupiny – pět ze sedmi členů KK2–Olomouc působí jako vysokoškolské pedagogy na Katedře výtvarné výchovy PdF UP. Zájem o nejmladší generaci by měl v brzké budoucnosti vyústit také do užší spolupráce s nejtalentovanějšími absolventy zdejších kateder výtvarné výchovy a dějin umění i dalšími mladými talenty, a to tak, aby v příštím desetiletí došlo k výraznému zvýšení podílu mladých umělců a teoretiků na kultivaci a pestrosti zdejšího kulturního života, který, domníváme se, by měl být mnohem otevřenější k podnětům přicházejícím odjinud včetně mezinárodních impulsů. V neposlední řadě pak členové Klubu výstavu chápou jako jednu z cest k navázání vskutku užších, nejen oficiálně proklamovaných, tvůrčích kontaktů mezi městem, univerzitou a olomouckou kulturní veřejností.

Za Klub konkretistů 2 – Olomouc

L. Daněk

Zprávy, informace, oznámení**Soutěž o nejlepší esej**

Administrátoři **Ceny in memoriam Dominika Freie** vypisují 1. ročník soutěže o nejlepší esej v oboru politiky národní bezpečnosti s tématem *První rok v NATO: úspěch nebo neúspěch?*

Podmínky soutěže:

– esej v rozsahu 6 až 7 stran (10 000 až 12 000 znaků), který dosud nebyl publikován;
– název eseje, jméno, příjmení, adresa a datum narození autora.

Esej je nutno zaslat nejpozději do 31. 5. 2000 e-mailem na adresu dfreie@email.cz. Zúčastnit se může každý občan ČR mladší 30 let.

Ceny pro vítěze:

1. cena 10 000: Kč + publikace eseje v Lidových novinách,
2. cena: 5 000 Kč,
3. cena: 3 000 Kč.

Porota pro vyhodnocení soutěže: J. Šedivý, ředitel Ústavu mezinárodních vztahů, arm. gen. K. Pezl, konzultant, Kancelář prezidenta republiky, gen. J. Pisklák, výkonný ředitel Asociace obranného průmyslu ČR, H. Fajmon,

V úterý 11. 4. předala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., ve své pracovně blahopřejný dopis k 65. narozeninám doc. S. Trávníčkovi, CSc., pracovníkovi PŘF UP (Katedra algebry a geometrie), který po dvě funkční období zastával funkci prorektora UP pro organizaci a rozvoj. K turistice životnímu jubileu blahopřáli oslavenci také prorektor doc. R. Horák, CSc., doc. M. Mašláň, CSc., doc. J. Luska, CSc., a děkan PŘF UP doc. J. Lasovský, CSc.

–raf, foto –tj–

Česká republika má ...

Dokončení ze str. 1

činnosti. Proto také chceme už letos zahájit bakalářské studium nizozemštiny se zaměřením na ekonomii a management, uvedl pro Žurnál UP Drs. W. Engelbrecht, vedoucí Sekce nederlandistiky Katedry germanistiky a nederlandistiky FF UP.

Olomoučtí studenti pracují v Belgii s obrovským nasazením a jejich jazykové znalosti jsou na vysoké úrovni. Obdivuji, jak vaši pedagogové dokáží s omezenými prostředky studenty tolik naučit, řekl Žurnálu UP P. Vanduyfhuys. Česká republika má podle mého názoru fantastickou mládež, a proto vidím budoucnost této země optimisticky. Vaše současná vláda je ovšem natolik centralistická, že jak ve sféře obchodu, tak i turistiky prezentuje pouze Prahu a na ostatní regiony zapomíná. Je škoda, že do tak krásného města, jako je Olomouc, přijíždí jen malý počet turistů, uzavřel belgický host, který navštívil Olomouc již počtvrté.

První setkání P. Vanduyfhuys se studenty nizozemské filologie FF UP ve středu večer mělo neformální charakter; bylo na něm možné ochutnat typické belgické produkty – pivo a sýr. Ve čtvrtek přednášel host Katedry germanistiky a nederlandistiky FF UP studentům o belgické ekonomice, jejím postavení v EU i o státní struktuře své země.

R. Fífková

starosta Lysé nad Labem, P. Dudek, redaktor BBC, P. Šustrová, redaktorka Lidových novin; administrátoři Ceny in memoriam Dominika Freie – J. de Candole, ředitel CEC Government Relations, M. Freiová, redaktorka Radia Proglas, genmjr. J. Hudec, vojenský představitel ČR u NATO a ZEU, R. Joch, Občanský institut, P. Nečas, předseda branně-bezpečnostního výboru PSP ČR.

Výsledky budou oznámeny do 25. 6. 2000.

–red–

Poslední lyžařský zájezd

Akademik centrum FTK UP pořádá poslední jednodenní lyžařský zájezd.

Kdy?: 28. 4. 2000

Kam?: Petrovy kameny – Jeseníky (Ovčárna); odjezd v 7 hod. od Domu dětí a mládeže (naproti kolejím 17. listopadu)

Cena?: 100 Kč

Přihlášky: Akademik centrum FTK UP, Olomouc-Neřeďín, tř. Míru 115, nová budova, 3. podlaží, dveře č. 329, Z. Vodrážková nebo PhDr. A. Orlová.

Poplatek 100 Kč je nutně zaplatit hned s přihlášením!

Tel.: 068/563 64 51 Z.Vodrážková, 068/563 64 55 dr. Orlová.

PhDr. A. Orlová,
vedoucí sekce TV a sportu

Marián Labuda nepřijede

Vzhledem ke zranění, které utrpěl při nedávné autonehodě, nezúčastní se M. Labuda plánovaného setkání univerzitní veřejnosti se slovenskými umělci, které se uskuteční 27. 4. ve 14 hod. ve velké posluchárně Teoretických ústavů LF UP. Svou přítomnost však potvrdil L. Chudík, který se podle informací jednoho z organizátorů besedy na téma *Medicína v umění a umění v medicíně* prof. J. Klačanského na setkání velmi těší.

–red–

Volná místa na kolejích

SKM UP nabízí volná místa na kolejích. Zájemci včetně studentů bez nároku na koleje se mohou hlásit u referentek jednotlivých kolejí: Šmeralova kolej – tel. 563 80 26, kolej J. L. Fischera – tel. 563 80 25, kolej E. Rošického – tel. 522 94 02. Informace poskytuje rovněž ubytovací kancelář SKM – tel. 522 60 57.

–skm–

Pro zájemce o potápění

Katedra rekreologie FTK UP a potápěčská organizace PADI (Profesional Association of Diving instructors) nabízí možnost získání licencí *Open water* – první potápěčská kvalifikace, potápění do 18 m. Zahnuje teoretickou přípravu v pěti modulech, videolekce, čtyři cvičení v ohraničené vodě, čtyři tréninky v otevřené vodě.

Na základě této licence lze získat *Advanced open water* – potápění nad 18 m a speciální potápění (vrakové, hloubkové, orientační a noční) a *Rescue diver* – pro záchranné potápění, základ pro divemastery – instruktory.

Bližší informace a přihlášky: Mgr. J. Pisca, Katedra rekreologie FTK UP, tel.: 0602/57 67 58 e-mail: Pisca@fktmw.upol.cz.

–red–

**Sportovní den UP
3. 5. 2000**

Akademik centrum FTK UP pořádá tradiční květnové sportovní studentů a zaměstnanců UP. Tentokrát se *Sportovní den UP* uskuteční ve středu 3. 5. 2000 podle rozepsaných sportů, akcí a časů (viz příloha tohoto čísla Žurnálu UP). Je třeba se přihlásit půl hodiny před zahájením sportovní disciplíny. Na pěší turistiku a kanoistiku je nezbytné se vzhledem k omezenému počtu míst v autobusech přihlásit v AC FTK na lince 6451 nebo e-mailem na adrese vodrazko@fktmw.upol.cz.

Zveme všechny studenty a zaměstnance UP.

–ftk–

Oznámení

Prorektor UP pro vědeckobadatelskou činnost oznamuje, že na základě rozhodnutí rektorky UP (B2-3/2000) je pověřen k podpisu veškerých grantů podávaných do výběrových řízení v České republice. Granty podávané do zahraničí musí taktéž projít úsekem prorektora pro vědeckobadatelskou činnost.

Je nutno respektovat stanovené termíny RUP.

Doc. M. Mašláň, CSc.

**Otázka pro:
doc. J. Schulze, CSc.**

V poslední době je na stránkách Žurnálu UP často diskutována otázka spolupráce mezi UP a městem Olomoucí (viz ŽUP č. 16/2000, s. 10, *Univerzita a město I*; č. 17, s. 7, *Univerzita a město II*; č. 24, s. 1, *Zástupci...*), proto jsme se zeptali doc. J. Schulze, CSc., z Katedry historie FF UP, který je členem městského zastupitelstva a pracuje také v olomoucké kulturní komisi a komisi pro městskou památkovou rezervaci:

Jakým konkrétním projektem chce univerzita přispět k rozvoji spolupráce s městem Olomoucí?

Doc. J. Schulz, CSc.: *Konkrétním příspěvkem univerzity městu je zamýšlený projekt akademických dějin města Olomouce. Nesporně cenným, ale současně antikvovaným dílem jsou dějiny města z pera dr. V. Nešpora. Malé dějiny Olomouce z počátku 70. let jsou zvláště v pasážích věnovaných nejnovějším dějinám poznamenány duchem doby, ve které vznikaly. Velmi mnoho se v posledních letech událo v oblastí archeologických výzkumů na území města. Právě teď nastala doba, kdy by se měla generace starších a pomalu bilancujících historiků za účasti historiků mladých pokusit o dějiny akademické, vícesvazkové (alespoň dvousvazkové). Takové má např. město Ostrava, ale z poslední doby i Prostějov (viz ŽUP, č. 22/2000, s. 5, *Místopis...*, pozn. red.). Návrh na jejich zpracování jsem předložil 16. 3. olomouckým radním; je přirozené, že město by mělo projekt financovat. Výzkum i konečná realizace tohoto díla je rozvržena na dobu sedmi let, předpokládané náklady dosahují výše necelých 5 milionů korun. Autorský kolektiv nových dějin města Olomouce by vytvořili historikové z jednotlivých fakult UP a samozřejmě také odborníci z obou olomouckých archivů a muzeí, případně další zájemci o spolupráci. Tento návrh by měli olomoučtí zastupitelé projednat do konce června letošního roku a v případě, že jej schválí, byly by práce na vícesvazkových dějinách města Olomouce zahájeny už letos v červenci.*

–red–

Události

Pocta Ch. Merrillovi

Jak jsme již informovali v minulém čísle Žurnálu UP, vstupní sál Ústřední knihovny UP v budově IC UP na Biskupském nám. 1 nese od 12. 4. jméno Charlese Merrilla; při vchodu do sálu je umístěna pamětní deska a jeho fotografie s textem, prvního polistopadového rektora UP prof. J. Jařaba:

Charles Merrill (nar. 1920) je americký filantrop, který se hluboce zapsal do historie naší univerzity. Když mu roku 1991 naše alma mater udělila čestný doktorát pedagogických věd, vyjádřila uznání jeho životnímu dílu ve výchovně vzdělávací činnosti, která v jeho pojetí vždy výrazně směřovala

Na snímku T. Jemelky Ch. Merrill při slavnostním odhalení pamětní desky před vstupním sálem Ústřední knihovny UP – Sálem Charlese Merrilla.

k rozvojení intelektuální zvědavosti mladých lidí, k respektování kulturních odlišností a kulturní plurality světa, ke kultivování demokratického a lidskoprávního myšlení a cítění. Svou bohatou

Spisovatel Robert Stone v aule FF UP

Dokončení ze str. 1

Nobelovu cenu, ale „jen“ Cenu americké Akademie. Do češtiny byl přeložen jediný román (1985). Stone má v USA pověst originálního a působivého autora, který je srovnáván s klasiky jako J. Conrad a G. Greene. Romány se odehrávají v různém prostředí, často plném násilí, ale jejich hrdinové, třebaže osamělí, až zoufalí, se nevzdávají.

Ve čtvrtek 13. 4. v 11.30 se aula FF UP zaplnila (kupodivu) asi osmdesáti anglisty, kteří pozorně vyslechli kratší přednášku na téma spisovatelské zodpovědnosti. Ukázala, stejně jako podrobně zodpovězené dotazy, že Stone je citlivý a přemýšlivý pozorovatel, jenž si udržuje styk s realitou i jako novinář (včetně čtyř let za vietnamské války). Spisovatelskou zodpovědnost chápe stejně jako Češi. V diskusi příznal, že od radikálního mládí během let zmoudřel k jisté harmonii radikálního a konzervativního a že na problémy člověka a společnosti nelze nasadit jeden recept.

Nepřeháním, řeknu-li, že tento americký spisovatel u studentů i učitelů vzbudil značné sympatie jako osobnost. Čtvrtek byl však hodnocen jako zdařilý i panem Stonem: ocenil zájem a úroveň našich studentů. Během odpolední procházky po historické Olomouci opakovaně vyslovil své uznání tomuto městu. Ač žije v internacionálním New Yorku, pochází z východu USA, jenž má nejbližší k Evropě a jejím hodnotám.

Prof. J. Peprník, CSc., FF UP

zkušenost z úspěšné a výjimečné soukromé školy v Bostonu, kterou založil a sám po čtortoletí řídil, popsal v knize Zahrađa za zdí (The Walled Garden, 1982, česky 1994).

Charles Merrill je vzděláním historik. Po studiu na Harvardově univerzitě sloužil až do konce druhé světové války jako voják na italské frontě. Už mnichovská krize roku 1938 přitáhla jeho pozornost a sympatie k naší republice a k historicky těžce zkušenuému regionu Střední Evropy. Hned po válce působil jako lektor ve Fulbrightově programu v Rakousku, často navštěvoval Československo a Polsko, a to i poté, co byly obě země uzavřeny do izolace železnou oponou. Pád komunistických totalitních režimů přivítal zřízením svého „českého a polského vzdělávacího projektu“, z něhož se vyvinul i program „Merrillových stipendií“. Za deset let od roku 1990 už bezmála půl druhé stovky studentů Univerzity Palackého získalo díky této příležitosti možnost strávit jeden studijní rok na vysokých školách ve Spojených státech i v Latinské Americe.

Svůj vztah ke Střední Evropě a osobní zážitky s ní spojené zaznamenal Charles Merrill v knize Cesta (The Journey, 1996). Jeho literární produkce dále mimo jiné zahrnuje román Rok pro Emily (Emily's Year, 1991, česky 1993) a knihu věnovanou politickým a etickým aspektům nadační filantropie Šeková knížka (The Checkbook, 1986). Merrillův bratr James (1926–1995) patřil k nejvýraznějším básníkům své generace. Publikace obou bratří jsou ve fondu naší knihovny.

-red-

Ve čtvrtek 20. 4. skončila v Galerii Výpád (Purkrabská 2) výstava studentů 5. ročníku Katedry výtvarné výchovy PdF UP nazvaná Dvanáct. Jedenáct dřevek a jeden mladý muž zde vystavovalo své malby, kresby, grafiky, fotografie a objekty od 10. 4.

-red-, foto -tj-

Pedro Calderón de la Barca opět na scéně

V rámci Týdne španělské kultury (10. – 15. 4. 2000) měli studenti Katedry romanistiky FF UP možnost zúčastnit se osmihodinového cyklu monotematických přednášek k čtyřstému výročí narození P. Calderóna de la Barca.

V úloze přednášejícího se představil prof. Demetrio Estébanez Calderón, lingvistický poradce pro výuku španělského jazyka v České republice a zástupce Španělského velvyslanectví v Praze. Prof. Estébanez začlenil P. Calderóna do vývojového kontextu španělské

dramatické školy a poukázal na výrazný vliv rané renesanční Celestiny, zakladatelů ambulantního divadla (Lope de Rueda aj.) i divadla Lope de Vegy a jeho školy.

Z dílny P. Calderóna, který představuje svým dramatickým odkazem (více než 200 her) vrchol španělského barokního divadla, si prof. Estébanez vybral dílo *Život je sen*. Vzhledem k tomu, že jde o drama silně filozofické, měli studenti možnost shlédnout videozáznam této Calderónovy hry v podání Realistického divadla, případně se zamyslet nad diapozitivu a doplňujícím komentářem.

Takto vyzbrojeni mohli posluchači plně vychutnat úhel Estébanezova pohledu na základní otázky uvedeného dramatu – problém predestinace a svobodné vůle, problém morálky, života a jeho smyslu vůbec. Svým sponátním kultivovaným přednesem a upřímným nadšením dokázal prof. Estébanez studentům přiblížit i tak obtížnou součást španělské literatury, jakým bezesporu je španělské barokní písemnictví.

-ek-

Poznámka

Jaké to bude?

Brzy budeme moci listovat webovými stránkami citačních indexů v pohodlí svých pracoven (viz Žurnál UP č. 20/2000, s. 2). Univerzita se tím ještě více otevírá světu i sama sobě. Bude vidět na každého, kdo dělá výzkum zde doma nebo kdekoli ve světě v jakémkoli oboru. Každý univerzitní pracovník (i student) snadno zjistí, jak na tom je s publikační aktivitou nejen on sám, ale i jeho kolega, nadřízený, kterýkoli autor český i zahraniční; zda publikuje v uznávaných zahraničních časopisech a zda jeho práce mají citační odezvu.

Zatím není příliš patrná ochota akademických obcí (až na výjimky) přijmout kritéria kvality, která na poli věd přírodních a lékařských tak pregnantně popsal doc. Horejší (viz ŽUP č. 22/2000, s. 8)

a která tudíž platí v grémiích mnoha grantových agentur. Přelodává spíše zpochybňování jejich významu a objektivitu, trvá zdráhání a vyčkávání. Obzvlášť vyčkávání, snad až „to“ někdo shora nařídí?

Jenže nové, původní vědecké poznatky nelze získat žádným nařízením a světová soutěž ve vědeckém výzkumu se nevyhlašuje jako ve sportu. Prostě probíhá stále a kdokoli může do ní kdykoli vstoupit. Vstupenkou je jeho vlastní publikace v impaktovaném časopise, která z něj rázem učiní účastníka onoho podivuhodného procesu mezinárodní a světové integrace vědeckých a výzkumných pracovníků všech oborů.

M. Hejtmanek

Události**Tricet pět let s umělou ledvinou**

V pomyslném žebříčku nejčastějších příčin úmrtí nemocných vyžadujících léčbu umělou ledvinou zaujímají první místo onemocnění srdce a cév. Právě této problematice byl 13. 4. 2000 v rotundě Právnické fakulty UP věnován pracovní den organizovaný při příležitosti 35. výročí vzniku dialyzačního střediska na III. interní klinice Fakultní nemocnice v Olomouci.

V příspěvcích bylo konstatováno, že k prodloužení života nemocných s chronickým selháním ledvin neoddělitelně patří prevence a léčba komplikujících onemocnění – zejména chudokrevnosti, vysokého krevního tlaku a aterosklerózy. Živě se diskutovalo o současných možnostech kardiologických zákroků a angioplastiky u dialyzovaných nemocných. Vystoupením dr. D. Sobotové a dr. J. Kettnera význam semináře přesáhl regionální rámec, zaujala i vystoupení přednášejících z FN v Olomouci.

Díky pečlivé přípravě týmu dialyzačního střediska při III. interní klinice FN Olomouc pod vedením MUDr. J. Zahálkové, Ph.D., seminář přispěl k obohacení odborného medicínského života LF a FN. Účastníci semináře si při této příležitosti také připomněli skutečnost, že olomoucké dialyzační centrum je třetím nejstarším v České republice a patřilo k průkopníkům této léčebné metody v Československu.

Dr. V. Horčíčka jr.,
LF UP

V úterý 11. 4. byla v olomouckém Vlastivědném muzeu zahájena výstava Madagaskar – svět sám pro sebe, na níž jsou prezentovány fotografie tohoto exotického a svérázného ostrova porázené během expedice Lemuria. Na vernisáž výstavy navázala v 17. 30 hod. stejnojmenná přednáška J. Bálka, kameramana magazínu Koktejl. Do třetice bylo možné v úterý večer navštívit tuto frankofonní africkou zemi (a také Pobřeží Slonoviny) prostřednictvím její tradiční kuchyně, hudby a tance v olomouckém Jazz Tibet Clubu. Všechny tři akce byly součástí IV. ročníku francouzských kulturních dnů Rendez-vous à Olomouc, který sice skončil ve čtvrtek 13. 4., avšak výstavu fotografií si ve Vlastivědném muzeu můžete prohlédnout až do konce dubna.

-red-, foto -tj-

Klonování na UP

Omlouvám se za své zmožení na počítačích uživatelské sítě UP. Stal jsem se zřejmě obětí neoprávněného klonování, které zahlcovalo 19. 4. 2000 v odpoledních hodinách nejen vaše, ale i můj počítač. Se strachem jsem čekal na každé další bliknutí a zjevení dalšího Tomáše Hrbka. Omlouvám se tedy i za všechny další Tomáše Hrbky a prohlašuji, že považuji klonování za neetické a jejich původce za škůdce.

Váš Tomáš Hrbek

Z vědeckých pracovišť UP**Chvála učitelství**

Na Lékařskou fakultu UP přišel z přerovského gymnázia: trénovaný basketbalista, štíhlý, s vážným pohledem, tichým hlasem a citlivými rukama. Pracoval na Ústavu lékařské biologie LF UP zprvu jako volentér, později jako vědecká síla. Pokud nebyl na přednášce nebo stáži, pracoval u nás v laboratorii pilně a s nápadnou sebekázní. Aby to neměl z koleje na ústav tak daleko, zjednal si na vrátnici pod Teoretickým ústavem pronájem místnosti na přespání. Jak bylo zvykem, začal u nás pomocnými pracemi – mytím laboratorního skla a přípravou kultivačních médií. Vytrvalost a pečlivost si otestoval ve své první práci z cytogenetiky – fluorescenční vizualizace a měření lidského X chromatinu. Další dvě práce byly již metodicky náročnější: zastoupení jader s různým genotypem v buňkách mykopatogenu při růstu na médiích s různými nutričními zdroji a kvantitativní stanovení DNA v buňkách dermatofytů. Práce vyšly v AUPO. Další laboratorní metodiky si z vlastního zájmu osvojoval na Ústavu lékařské chemie a v HLA laboratorii FNO. Jeho pracovní den trval dvanáct a více hodin, většinu víkendů nevyjímaje. S úspěchem se účastnil soutěží SVOČ, prázdniny trávil stážemi na různých, i mimoolomouckých, pracovištích.

Po promoci pracoval jako interní aspirant Ústavu molekulární genetiky ČSAV v Praze na hybridomové technologii monoklonálních protilátek a často cestoval na různá zahraniční pracoviště zvučných jmen. Poté přešel do brněnského Onkologického ústavu na Žlutém kopci, kde se svými spolupracovníky v této tematické pokračoval a zaměřil se na molekulární biologické aspekty vzniku a vývoje nádorů. Stal se autorem, resp. spoluautorem vědeckých priorit publikovaných v důležitých mezinárodních časopisech.

Více let již pracuje v Ústavu biologie nádorů Dánské společnosti pro rakovinu v Kodani, kde vede oddělení buněčného cyklu a rakoviny. Má na svém kontě mnoho původních prací v časopisech s vysokým impakt fakto-

rem s řadou priorit z oblasti výzkumu onkogenů, tumor supresorových genů a regulace buněčného cyklu. Jen v letech 1997–1998 publikoval se spolupracovníky 25 prací v takových časopisech jako *Nature Med.* (IF 28,1), *EMBO J.* (IF 12,6), *Mol. Cell Biol.* (10,0), *Blood* (9,5), *Oncogene* (6,7) atd. V časopise *Science* (IF 24,7) je t. č. v tisku objev jeho výzkumného týmu – nový molekulární mechanismus, kterým se savčí buňka brání proti destabilizaci genomu, zcela nezávislý na stavu dosud známého „guardian of the genome“ (p53). Je zván k přednáškám na kongresy v různých zemích světa. Náleží ke špičkovým odborníkům uznávaným v Evropě i v zámoří. Dosáhl se svou pracovní skupinou hranice poznaného a má sílu se na této pozici držet.

Naši postgraduální studenti se k němu jezdí učit metody a nadýchat se tvůrčího ovzduší vysoce produktivního vědeckého týmu. Nedávno o tom psala MUDr. A. Hlobilková (ŽUP č. 23, s. 8), která u něj pracovala rok a půl. Ten muž se jmenuje MUDr. Jiří Bártek, CSc., a před 22 lety při jakési příležitosti věnoval svým učitelům knihu J. Lusseyrana *Nalezené světlo*, do níž vepsal: *Manželům Hejtmánkovým, kteří přede mnou pootověli dvířka k základnímu výzkumu v biologii a stali se tak spolupachatelé na mém rozhodnutí zavřít se na zbytek života do laboratoře. Tato krásná kniha ať je Vám posilou při zdolávání stresů a někdy ať Vám připomene, že jste mi pomohli najít to moje světlo. ... Sotva může být lépe vyjádřena chvála učitelství a jeho podmíněnost výzkumem.*

Motivace a vedení studentů k vědeckému myšlení a zaujaté práci prostřednictvím výuky a výzkumu může a má být pro vysokoškolského pedagoga zdrojem opravdového uspokojení a životní radosti, obzvlášť když žák tak vysoko předčí svého učitele. V tom jsme s kolegou a přítelem prof. J. Duškem určitě zajedno. Proto jsem také převzal nadpis jeho posledního článku (ŽUP č. 21, s. 6) a napsal právě do této rubriky to, co jsem mu již povědět nestihl.

M. Hejtmánek

První mezinárodní konference ...

Dokončení ze str. 1

Neobvyklým vkladem do problematiky osob s narušením řeči bylo vystoupení PaedDr. J. Michalíka na téma *Právní reflexe plynulosti řeči*. Podstatnou část jednání představovaly referáty vztahující se k činnosti občanského sdružení *Balbus*. Nejprve pohovořila studentka speciální pedagogiky mateřské katedry P. Dufková o sociálních aspektech balbuties (koktavosti); doc. A. Peutelschmiedová, Ph.D., seznámila přítomné se vznikem a činností občanského sdružení *Balbus*. Následně se k aktivitám zmiňovaného sdružení vyjádřilo několik jeho členů přítomných v auditoriu.

Třetí sekce *1. mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami* reflektovala problematiku hluchoslepých osob.

O významu znakového jazyka pro hluchoslepé informovala moderátorka sekce PhDr. E. Souralová, Ph.D. Na ni navázal ředitel Speciální školy pro sluchově postižené v Olomouci Mgr. J. Langer, který posluchače seznámil s výchovně vzdělávacím programem hluchoslepých žáků v ZŠI SP v Olomouci.

V dalších vystoupeních se vystřídali referující z *Institutu pro neslyšící* v Berouně a ze společnosti LORM v Praze. O komunikaci hluchoslepých se zaměřením na metodu Van Dijk referovala dr. J. Šarišská z *Evangelické pomocné internální školy pro hluchoslepe děti* ze Slovenské republiky.

O metodách a specifikách komunikace hluchoslepých žáků a dětí s více vadami diskutovaly členky Katedry speciální pedagogiky PdF UP PaedDr. V. Jonášková, CSc., Mgr. I. Ireinová a Mgr. D. Hejtmánková.

Značnému zájmu frekventantů konference se těšila čtvrtá sekce věnovaná problematice specifických poruch učení. Moderátorka sekce Mgr. K. Vitásková uvedla desítku referujících, z nichž uvedme především doc. A. Lenochovou, CSc., vedoucí Katedry anglického a německého jazyka PdF UP, dále PhDr. J. Swierkoszovou z Katedry pedagogiky PdF OU a předního odborníka v oblasti poruch učení PhDr. V. Mertina. Zapojilo se rovněž několik mladých adeptek věd speciálně pedagogických.

Z konference bude následně vydán sborník s texty přednášek pozvaných přednášejících.

Více než 150 účastníků konference se z budovy PdF UP rozcházelo s vědomím příslibu vedoucí Katedry speciální pedagogiky PdF UP doc. L. Ludíkové, CSc., která již v úvodním proslovu prezentovala úmysl pokračovat v započatém úsilí o vytvoření nové tradice. Tématem konference proponované pro příští roky by měla být problematika poradenství.

Doc. A. Peutelschmiedová, Ph.D.,
PdF UP

Rentgenová difrakční analýza – metoda téměř detektivní (II)

V minulém čísle jsme přinesli první část rozhovoru s RNDr. D. Krausovou, která ve své výzkumné práci na Katedře anorganické a fyzikální chemie PŘF UP využívá metodu tzv. difrakční rentgenové práškové analýzy; dnes přinášíme dokončení:

Do jaké míry je metoda rentgenové difrakční analýzy běžně použitelná?

Není samozřejmě v našich silách vyšetřit každého pacienta. Např. ledvinové kameny se běžně zkoumají pomocí metody polarizační mikroskopie nebo infračerveného spektroskopu, my se zaměřujeme spíše a převážně na případy raritního charakteru, kdy má daný kámen nějaké specifické charakteristiky nebo je třeba atypický velikosti či se vymyká nějak jinak průměru. Potom zjišťujeme, jaká je jeho podstata. Ale i difrakční analýza už se dostává do povědomí praktických lékařů i ambulantních specialistů: nedávno mi jedna paní doktorka poslala nálezy ze stolice šestiměsíčního miminka, ve kterém byly zjištěny tvrdé útvary. Zjistili jsme, že jde o cholesterolové směsi, tudíž se dá zpětně usuzovat na to, že v organismu dochází k nějaké metabolické změně a tu je třeba sledovat. Podobně jsme řešili jeden gynekologický nález, který souvisel se zánětlivými procesy.

Zkoumáme ale i tzv. falzifikáty, tzn. nálezy (v moči, ve stolici), které nejsou standardně zjištěny (např. ledvinové kameny, které vyjdou spontánně bezbolestně) a potom samozřejmě i skutečné podvrhy. Mezi falza také zahrnujeme i případy, kdy mohou vzniknout lékové artefakty, tzn., že se užíváním určitého léku změni metabolismus a postupně dochází ke krystalizaci konkrémentu.

Pomocí výsledků získaných z rentgenové difrakce lze tedy nejen přispět k nalezení vhodné metody rozbití určitého druhu kamene, ale i k volbě účinné léčebné metody?

Ano, např. znají-li lékaři přesné složení močového kamene, mohou jej nejen správnou metodou odstranit, ale i léčit, protože některé konkrémenty mohou signalizovat přítomnost infekce v těle, jiné se dají ovlivnit dietami a jiné jsou projevem metabolických poruch...

Odstaňením močových kamenů je však likvidován pouze výsledek onemocnění, ne jeho příčina, v posledních letech se proto dostaly do popředí neoperační způsoby odstraňování močových kamenů, kde je nutná dobrá znalost složení kamene. Rentgenová difrakční analýza močových kamenů je metoda velmi rychlá, spolehlivá a dovoluje určit i procentuální stanovení jednotlivých krystalických složek tvořících kámen. Při dobře organizované spolupráci s klinickými pracovišti lze poskytnout spolehlivé výsledky ošetřujícímu lékaři během několika hodin.

Známa je také vaše úzká spolupráce s Ústavem soudního lékařství LF UP...

Jde většinou o nárazovou spolupráci, kdy se na nás pracovníci ústavu obracují v případech, které se týkají anorganických látek, na jejichž identifikaci nemají potřebné vybavení. V posledních dvou letech řešil Ústav soudního lékařství FNO v Olomouci např. dva smrtelné případy intoxikace baryem – smrtelné otravy solemi baria (pracovník laboratoře čistíčky odpadních vod zemřel po přeozezu na interní kliniku ze svého pracoviště; mrtvý nalezený se sklencíkou s bílou krystalickou látkou). Oba případy doprovázel poměrně chudý pitevní a histologický nález. K toxikologickému vyšetření byly dodány předměty laboratorního zkoumání a biologický ma-

teriál odebraný při pitvě. Ve zkoumaném materiálu byly v obou případech prokázány barnaté ionty, nebylo však jasné, kterými látkami ke smrtelné otravě u obou mužů došlo. Jednoznačná identifikace látek byla provedena právě pomocí práškové rentgenové difrakční analýzy. V prvním případě se jednalo o chlorid barnatý, ve druhém o dusičnan barnatý. Smrtelné intoxikace anorganickými látkami jsou poměrně řídké, nelze však na ně zapomínat především v případě neobjasněných náhlých úmrtí, kdy běžně používaný toxikologický screening (sada vyšetření biologického materiálu) zaměřený převážně na tekavé a extracelulární látky selže.

V květnu 1997 jsme spolupracovali na případu úmrtí mladého muže nalezeného ve stadiu pokročilého posmrtného rozkladu. Při soudní pitvě nebyl zjištěn žádný chorobný nález ani známky úrazu. Byl to sportovec, turista a nedlouho před smrtí se vrátil z Brazílie. V žaludku a tenkém střevě se nacházelo deset kusů gumových válečků, které obsahovaly bělavou tuhou hmotu. Chemickým toxikologickým vyšetřením byla látka identifikována jako kokain. Použitými metodami nebylo možno zjistit jednoznačně čistotu kokainu, až rentgenová difrakční analýza zjistila, že látka obsahuje 58 % L-kokainu hydrochloridu, 33 % kokainu hydrochloridu a 9 % kokainu. Koncentrace kokainu v játrech a ledvině byla smrtelná.

Dostali jste se také ke zkoumání podvrhů některých užívaných drog?

Drogy, jejich směsi a jejich možné podvrhy jsou pomocí této metody lehce identifikovatelné. Čistá droga je překupníky ředěna látkami, které lze pomocí této metody identifikovat také a tím nepřímo určovat cestu drogy přes dealery k jejím pítodům. Mezi častými podvrhy drog prodávanými na ulici byly identifikovány např. různé prací prostředky, cukry, tonik v instantní podobě, nález vysoce výbušné látky peroxidu acetonu aj.

S kterými pracovišti dále spolupracujete?

Naše spolupráce se týká také dalších pracovišť PŘF UP – např. s pracovníky Katedry geologie PŘF UP, kterým pomáháme pomocí rentgenové difrakce mapovat a charakterizovat různá ložiska a lokality z hlediska mineralogického výzkumu; z této spolupráce je i řada publikačních výstupů. V současné době se také podílíme na výzkumu červených pigmentů, na kterém spolupracujeme s Katedrou experimentální fyziky PŘF UP a s Prechezou, a. s., Přerov; v tomto případě zatím výsledky podlehají obchodnímu tajemství.

Zajímavá je také práce na identifikaci původních barev jedné klasicistní sochy: je třeba vědět, čím byla původně natřena, aby nedošlo k nějaké závažné chybě při jejím restaurování. Na dodaném vzorku se snažíme zjistit podstatu jednotlivých druhů barev, které byly použity, což je mravenčí práce, protože vzorky byly odebrány ne zcela vyhovujícím způsobem, takže difrakční záznam je komplikován spoustou minerálů z vlastní sochy a zkoumané barevné zbytky jsou zastoupeny minoritně. Dohledat pigmenty bude těžké, už teď to trochu vypadá jako detektivka.

Kromě této praktické analytické činnosti se pracoviště věnuje také základnímu výzkumu, v jehož rámci se především snaží doplňovat databázi Power diffraction file PDF 2, International Centre for Diffraction Dat – ICDD o nové syntetizované látky. Do této největší světové databáze už bylo zařazeno – za podpory grantu Grant-in-Aids – pět karet s popisem nových látek, jejichž syntéza byla provedena na Katedře anorganické a fyzikální chemie PŘF UP; další dvě jsou v současnosti kompletovány.

Hlavní problém, který poměrně výrazně ovlivňuje efektivnost výzkumné činnosti, vidí dr. Krausová zejména ve vnitřní mezioborové komunikaci na UP: Na UP postrádám existenci přehledných informačních toků mezi jednotlivými pracovišti a pracovníky – jsou zde přístroje využí-

vané v různých oborech, ale všeobecně se neví, že se zde vyskytují a kde. Je to někdy téměř detektivní pátrání – např. po dobrém polarizačním mikroskopu. I když se situace částečně zlepšuje díky článkům uveřejněným v Žurnálu UP stran jednotlivých výzkumů, o přístrojovém vybavení pracovišť se toho stále mnoho neví. Tyto informace jsou známé v rámci jednotlivých oborů – např. „rentgenáři“ mají přehled o přístrojích v rámci svého oboru, ale mezioborově se jim informací uvnitř naší alma mater nedostává.

Závěrem bych ráda poděkovala všem, díky kterým se tato spolupráce mohla rozvinout a vyústit do publikovaných výstupů: doc. J. Báňovi z Urologické kliniky LF UP, doc. V. Bekárkovi z Katedry organické chemie PŘF UP, doc. J. Bártkovi z Kliniky lékařské biochemie, doc. V. Procházkovi z II. interní kliniky FN, dr. K. Zedníkové, dr. P. Ondrovi a dr. B. Smyslovi z Ústavu soudního lékařství LF, doc. J. Zimákoví z Katedry geologie PŘF UP, doc. M. Mašláňovi a dr. Zbořilovi z Katedry experimentální fyziky PŘF UP a všem kolegům z našeho pracoviště.

Z rozhovor poděkovala

V. Mazochová

Pozn. RNDr. D. Krausové:

Na základě kritických připomínek kolegy doc. R. Kameníčka, CSc., opravuji odstavec (viz minulé číslo Žurnálu UP, první část textu):

V čem spočívá základní princip této metody?

Základním principem metody je rozptyl primárního rtg. záření na rozptylových centrech látek, za která ve všeobecnosti považujeme atomy. Z těchto rozptylových center se šíří sekundární rtg. záření ve tvaru kulových vln, které navzájem interferují. Směry sekundárního rtg. záření vůči primárnímu svazku jsou závislé na krystalové mřížce zkoumané látky, která reprezentuje periodické trojrozměrné uspořádání, a vlnové délce použitého záření. Vzniklý rentgenový difraktogram je funkcí intenzity difraktovaného záření na poloze difrakčních linií.

Difraktogram je pro identitu krystalických látek charakteristický. Pro kvalitativní fázovou analýzu jsou podstatné polohy difrakčních linií, pro kvantitativní analýzu potom integrální intenzity difrakčních linií, které jsou úměrné koncentraci příslušné fáze v analyzovaném vzorku.

Viz: Difrakcia na polykrystalických látkách, redaktor L. Smrček, R&D Print Bratislava 1994.

S přátelskými pozdravy

D. Krausová

Pozn. redakce: Ve spolupráci s RNDr. D. Krausovou jsme učinili jeden z pokusů zpřístupnit srozumitelnou formou vědeckovýzkumné poznatky jedné z oblastí přírodních věd širšímu okruhu čtenářů a vyhnout se tak riziku, že k nim zajímavá fakta skrze úzce vymezenou terminologii vůbec neproniknou.

-mao-

Dnes už si to často ani neuvědomujeme...

O osudu klasicistní sochy sv. Jana Nepomuckého, z níž byly odebrány vzorky pro rentgenovou práškovou analýzu na Katedře anorganické a fyzikální chemie PŘF UP, jsme se dozvěděli z informací od akademického sochaře B. Teplého, který v současné době pracuje na jejím restaurování. Jak sdělil Žurnálu UP, jde o sousoší se dvěma andílky, pocházející z počátku 19. století, které bylo v minulosti umístěno patrně na některém z dřívějších mostů v severomoravském městě Javorník (okres Jeseník). Místní radní se rozhodli spojit přemístění sousoší do blízkosti zdejšího kostela s jeho celkovým restaurováním. Jak B. Teplý

Tisková oprava:

V první části textu *Rentgenová difrakční analýza – metoda téměř detektivní* (Žurnál UP č. 26, str. 6) je v pátém odstavci nutno doplnit: „např. cholesterolové deriváty žlučových kamenů“.

-red-

Kulturní památky na UP

Z galerie olomoucké univerzity (V)

Román odehrávající se na akademické půdě Univerzity Palackého byl již napsán (Josef Galík: *Zkouška před termínem*, Ostrava 1975), ale detektivka z téhož prostředí doposud světlo světa nespátřila. Mohla by nést název *Případ* (nebo *Záhada*) chybějícího portrétu, totiž římskoněmeckého císaře Ferdinanda III. (nar. 13. 7. 1608, císařem od r. 1636, zemř. 2. 4. 1657) v galerii protagonistů olomouckého vysokého učení. Mezi podobiznami relevantních císařů chybí totiž jediné podobizna tohoto panovníka. Jistěže je možný argument, že se prostě nedochovala, ale neméně pravděpodobný je předpoklad, že Ferdinanda III. olomoučtí jezuité záměrně opominuli. Tento císař nebyl totiž právě přízlivcem řádu Tovaryšstva Ježíšova, jehož dlouholetý spor s pražským arcibiskupem o Karlovu univerzitu vyřešil roku 1654 tzv. unijním dekretem – sloučením Karlova učení s klementinskou jezuitskou akademií v Univerzitu Karlo-Ferdinandovu (nazývajících se tak až do roku 1918).

Ze čtyř mužských potomků římskoněmeckého císaře Ferdinanda III. a císařovny Marie Anny Španělské zdědil říšský, uherský a český trůn nejmladší syn **Leopold I.** (nar. 9. 6. 1640). Dva starší Leopoldovi bratři zemřeli ještě v dětském věku, a tak se dědicem trůnu měl stát třetí v pořadí – Ferdinand (IV). Pro Leopolda byla určena duchovní dráha, k níž ho vychovávali jezuité. Když Ferdinand IV. náhle zemřel, bylo Leopoldovi čtrnáct let; nástup-

cem svého otce se Leopold I. stal v necelých sedmácti letech. Mnoho tělesné krásy mladý panovník nepobral – tehdejší bouzovský kantor Mikuláš František Kernerius o Leopoldovi I. ve své kronice napsal, že byl „pyskatý hrubě člověk“. Rodový znak Habsburků – vystouplý spodní ret – se u Leopolda I. rozvinul tak, že mu překážel v artikulaci. „Je to mladý muž prostřední výšky,“ popisoval svým souvěrcům nového císaře osmanský ěurek Evliya Tschelibi z Istanbulu, „bez vousů na bradě, ne právě tučný a tělnatý... Jeho rty jsou odulé jako pysky velblouda. Pokaždé, když mluví, tečou mu z úst a z jeho velbloudích pysků sliny... Pážata, krásná jako obrázek, která mu stojí po stranách, neustále tu pěnu utírají ohromnými červenými brusy. On sám si pořád češe svoje lokny a ofinu hřebemem. Jeho prsty vypadají jako okurky.“

Portrétovat šeredného císaře mohla být politicky choulostivá záležitost, ale zdá se, že Leopold I. nebyl v tom ohledu malicherný, poněvadž dochované portréty celkem odpovídají výše citovanému popisu z tureckého pera. Neznámý malíř vyobrazil Leopolda I. pro olomouckou jezuitskou akademii oděť císaře do tradičního brnění, přes něž přehodil drapérii ruse barvy. Současně vybavil monarchu, jenž si pod výrazným nosem pěstoval tmavý knírek, tmavou, tzv. alonžovou parukou, nezbytným atributem kavalírů kvetoucího baroka. V levé ruce třímá Leopold I. žezlo, po jeho pravém boku je zřetelná rukojef šavle, tedy chladně zbraně orientálního původu, jež v baroku přišla v Evropě do módy, zatímco stojící štít působí poněkud archaicky.

Silná krátkozrakost byla zřejmě příčinou Leopoldova nečitelného rukopisu, přivádějícího k zoufalství Leopoldovy úředníky a spolupracovníky neméně jako pozdější historiky Leopoldova panování. Jako by však příroda chtěla vynahradit Leopoldovi I. tělesné znetvoření, vybavila ho nadprůměrnou inteligencí, pracovitostí a muzikalností. Císař plynně mluvil a psal německy, španělsky a italsky, protože však choval hlubokou nenávisť ke „králi Slunci“ – francouzskému panovníku Ludvíkovi XIV., odmítl učit se francouzsky, také češtinu a maďarštinu pokládal pro sebe za zbytečnou. Zajímal se o genealogii, ale i o exaktní nauky – mechaniku, fyziku a chemii, dal zřídit vídeňskou dvorní knihovnu, založil dvě jezuitské univerzity (ve Vratislavi a Innsbrucku). Nejvíce se však věnoval divadlu a hudbě – zasloužil se o výstavbu dvorního divadla, roku 1667 vznikl ve Vídni dodnes existující „koňský balet“ (drezúra lipicánů), vydržoval dvorní kapelu, pečoval o chrámovou

hudbu a hlavně sám komponoval – je autorem více než 250 duchovních i světských skladeb.

Leopold I. byl také náruživým lovcem; protože ve 2. polovině 17. století přišly do módy štvance neboli parforsní hony (při předchozím, tzv. německém způsobu lovu byla zvěř nahnaná do ohrad lovcí ubíjena před zraky panstva „houpáním“ – vyhazováním do vzduchu na plátěných popruzích), musel mít tento Habsburk skvělou tělesnou kondici. Byl třikrát ženat – první manželka Markéta Španělská byla současně Leopoldovou sestřenicí a neteří a zemřela v roce 1673 (ze čtyř dětí z tohoto svazku přežila jediná dcera), druhá Leopoldova choť Claudia Felicitas Tyrolská zemřela bez potomstva po třech letech manželství, takže teprve v manželství s Eleonorou Marií Magdalenou Falcko-Neuburskou se narodili dva synové – potomní císařové Josef I. a Karel VI. – a tři dcery.

Díky tomu, že se Leopold I. obklopil schopnými spolupracovníky, staly se za jeho vlády habsburské državy „barokní velmočí“. Do roku 1669 svěřil řízení říše Weikardovi knížeti z Auerspergu, dalších deset let stál v čele vlády Václav Eusebius z Lobkovic, jehož nástupcem se stal vynikající válečník i politik princ Evžen Savojský. Válečné konflikty se za panování Leopolda I. odehrávaly především na východě monarchie, ohrožovaném Osmanou říši. K nejzávažnějšímu střetnutí s Turky došlo v roce 1683, kdy turecká armáda vedená velkovezírem Karou Mustafou oblehla Vídeň. Před katastrofou zachránila hlavní město monarchie polská pomocná vojska pod velením krále Jana III. Sobieského. Během následující ofenzívy obsadila habsburská vojska Bělehrad, roku 1689 porazil princ Evžen Savojský tureckého sultána v bitvě u Zenty. Karlovickým mírem z roku 1699 přivtělil Leopold I. ke svým državám Slovinsko a habsburská expanze pokračovala až k dolnímu toku Dunaje.

Na západě Evropy se Leopold I. střetl se střídavými úspěchy především v konfliktech s Francií. Když v roce 1700 zemřel španělský král Karel II. bez následníka a odkázal své země vnukovi Ludvíka XIV. Filipovi z Anjou, započala tzv. válka o dědictví španělské, ale v té se angažovali již Leopoldovi synové – Josef I. a Karel VI., neboť Leopold I. zemřel 5. května 1705.

Dodejme ještě, že od podzimu roku 1679 do května 1680 pobýval Leopold I. v Praze, kam se uchýlil z Vídně před morovou epidemií. Olomouc Leopold I. navštívil ještě za života otce jako český král roku 1657 a shlédl tu divadelní představení studentů jezuitské akademie pod názvem *Ovoce básně*. Leopoldovi císařskou korunovaci oslavili Olomoučané tak, že 4. 8. 1658 uspořádali v duchu barokních festivit fiktivní císařův jezd do města, a obdobně projevíli dne 3. 12. 1666 svou radost z příjezdu císařovy nevěsty, princezny Markéty, do Vídně. Olomoucká městská privilegia Leopold I. stvrdil svým podpisem ve Vídni dne 23. 6. 1698 (dotyčná listina je uložena ve fondech Státního okresního archivu v Olomouci). V listině olomoucké univerzity nalézáme jediný doklad Leopoldovy přízně – dne 6. 10. 1692 udělil císař Leopold I. v Ebersdorffu doktoru Jiřimu Tobiášovi Albertimu jakožto prvnímu profesoru práv na olomouckém vysokém učení „licentia docendi“ s tím, že se mu povoluje (podle jediné latinské fráze v německy psané listě) „tam publice quam privatum docendi et iura tradendi (jak veřejně, tak soukromě vyučovat a přednášet práva)“.

Doc. J. Fiala, CSc., FF UP
Foto VMO

připomněl, součástí restaurační zprávy je i dokumentace o barevnosti sochy. V tomto případě jde o potvrzení očekávané skladby barev vycházející z dobové akceptovaných ikonografických norem, podle kterých byly barvy kladeny. *Dnes už si to leckdy ani neuvedomujeme, ale v dřívějších dobách bývaly sochy velmi barevné. Používaly se většinou olejové barvy, které sice sochařský výtvar patříčně zdobily, nicméně uzavíraly póry kamene (většinou pískovce) až do té míry, že zamezovaly putování vody z okolního prostředí tam a zpět (kámen přestal „dýchat“). Následně se vytvořila kůra (krusta), která se po čase začala odlupovat – bohužel i s kamenem. Z toho důvodu se dnes sochy nenatírají, použítí barev a jejich druhů nás však nepřestává zajímat, sdělil B. Teplý.*

Dosavadní výsledky získané metodou rentgenové difrakční analýzy (v kombinaci s vizuál-

ním zkoumáním) potvrdily očekávané složení původních barev: biresť sv. Jana Nepomuckého z Javorníka měl obvyklou černou barvu, pláštěnka (mozzeta) byla hnědá (imitující kožešinu) včetně límce, s červenou podšívkou; dále byla potvrzena bílá rocheta se zlatým lemováním, zpod které vyčnívala černá klerika; andělé měli žluté zbarvené vlasy a bílá křídélka.

Akademický sochař B. Teplý, který před lety mj. přednášel také na FF a PdF UP, se kromě restaurování věnuje také vlastní umělecké tvorbě. V současné době např. vystavuje spolu se svou manželkou J. Jemelkovou v Muzeu Prostějovska; nyní pracuje na dokončení pamětní desky E. Husserla, která by měla být v září t. r. slavnostně odhalena na prostějovské radnici.

-mav-

Studentská rubrika

Studijní pobyt v Groningenu

Ve čtvrtém, maturitním ročníku na gymnáziu jsem věděla, že se musím rozhodnout: speciální pedagogika v Olomouci, ano či ne? Odpověděla jsem – ano.

Ve čtvrtém, předposledním ročníku speciální pedagogiky na PdF v Olomouci přišlo rozhodování znovu: speciální pedagogika v Holandsku, ano či ne? Odpověděla jsem si opět – ano.

Vyzbrojena grantem Socrates, trochou odvahy a angličtinou, odjela jsem objevovat ty – nám dlouho nepřístupné – znalosti, dovednosti a umy západní Evropy.

A zjistila jsem, že:

- hlavním rozdílem mezi studiem speciální pedagogiky na PdF UP a v Nizozemí (Ortho-pedagogiek) je na prvním místě už samotné pojetí v systému vysoké školy;

- absolvent pedagogických fakult v Čechách se stává učitelem i odborníkem, student musí od 1. do 5. ročníku projít náslechovou, průběžnou a souvislou praxí, prokládanou denně v průměru šestihodinovou teorií, rozloženou do přednášek a seminářů, využitelnou v budoucím výchovném a pedagogickém působení;

- holandský specialista ví, že po absolutu-riu se bude nadále věnovat výzkumné vědecké činnosti, ke které ho jeho rodná fakulta vede; nepřichází v úvahu, aby se stal učitelem – od toho tam existují školy, které poskytují vyšší vzdělání pouze pedagogického rázu;

- stejně tak hlavní náplní studia v Holandsku nejsou, tak jako u nás v ČR speciálně-pedagogické disciplíny, tj. psychopedie, etopedie, surdopedie, tyfopedie, somatopedie a logopedie, rozdělené dle druhu a typu postižení, ale teorie všeobecná, týkající se handicapovaných, dějiny péče o ně, statistika a zpracování dat aj.

Prekvapilo mě, že mezi vysokoškolské disciplíny vůbec nepatří logopedie, která tím pádem jako obor nemá až tak velkou váhu.

Shrnutím těchto údajů a zjištění jsem se dobrala k závěru, že hlavním rozdílem studia speciální pedagogiky v pojetí českém a holandském je širší a hloubka informací a dat určených studentům.

Na subjektivním názoru každého pak záleží, dáme-li přednost v Čechách širšímu pojetí záběru vědomostí s následnou možností výběru, či podrobně orientovanému zkoumání a náhledu do určité problematiky s nevyhraněnou modifikací uplatnění, jak je tomu v Nizozemí.

Rozhodně bychom však měli konečně odhodit to typicky české nesebevědomí a odhalit znalosti a dovednosti, které přestože jsou jiné nebo jinak podané a pojaté, nejsou méněcenné, nehodnotné, nezajímavé nebo dokonce nesprávné. V některých případech je tomu právě naopak.

K. Vitásková,
studentka 4. ročníku PdF UP

Poznámka redakce

Redakce Žurnálu UP vítá informace a náměty ze všech oblastí života Univerzity Palackého, především však aktuální příspěvky nepřesahující počet 30–50 řádků. Vzhledem k omezenému rozsahu stran si redakce v opačném případě vyhrazuje právo příspěvky krátit.

Redakce

Děni kolem nás

Počítat se zdravím

V přístupu k péči o zdraví máme tendenci považovat za jedině přijatelnou zásadu „... ať to stojí, co to stojí“, protože zdraví je největší poklad a ceníme si ho nade vše. Bohužel, tato nesporně uslechtilá zásada neobstojí, uvědomíme-li si, že vynaložitelné prostředky jsou nutně omezené – a to i v podmínkách zdravotního pojištění, kdy hromada peněz, na niž se přiřazuje a z níž se ubírá, vypadá impozantně.

Do hry o zdraví a nemoci se tak dostává dialog Účinnosti a Hospodárnosti na téma: Kolik zdraví za kolik peněz, přesněji kolik možného zdraví za kolik jistých peněz. A do dialogu se, samozřejmě, vměšuje se svými zásadami etika. Také diagnostické a léčebné metody mohou nabýt charakteru luxusního zboží, jestliže se nedostává peněz na jejich úhradu. Platí totiž takový dost obecný zákon: jestliže standardní metoda zaručuje s danou spolehlivostí účinnost $x\%$ -ní (x poměrně vysoké), pak dokáže nákladnější metoda zpravidla tuto účinnost zvýšit na $(x+D)\%$, za cenu mnohonásobně převyšující poměr $(x+D)/x$. To dává smysl výpočtům rovnováhy u systému náklady – účinnost (cost-effectiveness).

Základním problémem při tomto počítání je nutnost ocenit zdraví a dokonce život. Jsou to statisíce? Nebo miliony? A kdo tuhle cenu stanoví? Uvědomujeme si, že péči o zdraví nemůžeme dovolit, aby pohltila celý národní důchod; z čeho bychom pak (ve zdraví) žili? Odpověď spočívá v respektování zásady: poskytnout nejlepší péči, která je z peněz, jež máme, zaplatitelná.

Celá tahle záležitost má své analogie. Tak například můžeme snížit počet úrazů souvisejících s dopravními nehodami, bude-li investováno více peněz do opravy cest. Anebo obráceně, kdo rozhodl na opravách cest ušetřit, zavinil vlastně – byť jen nepřímo – zabití a zmrazení stovek či tisíců. Péče o zdraví totiž není systém existující ve společenské izolaci – věci spolu prostě a samozřejmě souvisejí. To jenom emoce dostávají někdy příležitost silněji propuknout. Tohle by měl vědět každý, kdo někdy uvažoval o zdravotních rizicích v kontextu životního prostředí.

V USA dnes pohltní náklady zdravotní péče každoročně 14 % hrubého domácího produktu (a že americké procento už něco vydá), zatímco před 30 roky to bylo polovičních 7 %. Za zvýšení mohou především lékařské technologie, nové a dražší. Někdy jsou aplikovány s nízkým efektem při vysokých nákladech. Heslem dne se tak stává zdržování nákladů; jeho konkrétním projevem může být

Aesculapův úsměv

Plukovník zdravotní služby z vojenské nemocnice na Hradisku, primář tamního vnitřního oddělení MUDr. Karel Klobec, CSc., byl osobou mimořádnou. Měl přirozený respekt, byl medicínsky na výši a pacienti jej měli velice rádi pro jeho noblesní chování k nim a pro zcela neobvyklé přípovědky plně osobitěho humoru a postřehů.

Jeden pacient z Mariánského Údolí si mu stěžoval, že má celou řadu nemocí a potíží, zkrátka „ty moje nemoci jsou vůbec snad nehorší“. Primář mu to však promptně vyvrátil: „Milý Benedikte (křestní jméno pacienta), víte, ona každá nemoc stojí za h...“ A pacient z Mariánského Údolí mně to vyprávěl s tím, že si uvědomil, že řada lidí je na tom se svými různými nemocemi taky špatně a že zdaleka není stonavý jenom on. „Nikdo mně to tak nejasnětlil po lopatě a nerozbral mne tak“, povídal s nejvyšším vděkem.

Zapsal

prof. M. Slavětinský.

zkracování ošetřovací doby a zejména délky hospitalizace.

Nejde tedy o to, zda šetřit, ale jak šetřit. Nástrojem rozhodování se stává statistika, která má usnadnit rozhodování o preferenci mezi několika málo náročnými ošetřeními (např. transplantací orgánů) a standardní péči o velký počet jiných nemocných (protože zdroje jsou omezené). Ten nástroj nese název analýza nákladů a účinnosti (cost-effectiveness analysis, CEA). Univerzální jednotkou měření se stává rok plně kvalitního života (QALY). Podklady pro výpočet QALY se získávají ze všeobecného názoru na kvalitu života při určitém jejím omezení daném zdravotním stavem (měří se na škále od nuly do jedné). Lékařská péče, která prodlouží člověku život o jeden rok ve stavu dokonalého zdraví, představuje 1 QALY. Obecněji, prodloužení života o 2 roky při jeho kvalitě 0,5 představuje také $2 \cdot 0,5 = 1$ QALY. Zlepšení kvality života ze stavu 0,50 do stavu 0,75 bez toho, že by se život prodloužil, znamená zisk 0,25 QALY za rok. Tento v podstatě docela primitivní koncept může být vzat za základ počítání o zdraví a nemoci. Vlastně jde o aplikaci konceptu průměru v prostředí zdraví a nemoci. To ovšem nebere v úvahu fakt, že pro lidské emoce neplatí lineární aritmetika.

Co říci na závěr. Bioetiku ani její součást lékařskou etiku není třeba rušit. Je ovšem rozumné žádat, aby se občas poradily se statistikou racionálního rozhodování.

Článek Dose Response by Peter A. Ubel, The Sciences, Nov/Dec 1999, listoval prof. S. Komenda.

... a tento týden...

25. DUBEN

Dům armády Olomouc: 3 x O. Olomoucké otolaryngologické odpoledne. Pořádá ORL klinika LF UP.

25. – 27. DUBEN

Divadlo hudby, Denisova 47, Olomouc: Směrování k udržitelnému rozvoji. Konference pořádaná Centrem interdisciplinárních studií UP.

26. DUBEN

PřF UP, Šlechtitelů 11, Olomouc-Holice, velký přednáškový sál, 17.00 hod.: Doc. T. Kalina, CSc.: Vývoj a rozmanitost sinic a řas. Přednáška pořádaná Katedrou botaniky PřF UP.

27. DUBEN

Nová budova PřF UP, tř. 17. listopadu, posluchárna 52, 14.30 hod.: Pokusy s plastovými lahve. Přednáší prof. H.-J. Wilke, TU Drážďany, SRN. Přednáška je určena učitelům a studentům učitelství fyziky a bude provázena zajímavými experimenty. Pořádá Katedra experimentální fyziky PřF UP a Jednota českých matematiků a fyziků.

Muzeum umění, Denisova 47, 15.00 hod.: PhDr. L. Daniel, Ph.D.: Zánik a vzkršení. Ikonografické poznámky k umění 16. a 17. století. Přednáška v rámci cyklu Symposium. Pořádá Arcidiecézní muzeum a Katedra teorie a dějin výtvarných umění FF UP.

-red-